

IA-SEE GmbH

Innovative Alliance of South East Europe

INNOVATIVE ALLIANCE OF SOUTH EAST EUROPE

RISING

THE NEW SYSTEM

Korridori VIII: I miratuar në çdo deklaratë, i munguar në çdo plan për gazin

Shtytja e lobit grek për një Korridor Vertikal të vetëm veri–jug përjashton Shqipërinë, punon kundër diversifikimit që kërkojnë NATO dhe BE-ja, dhe mbështetet në tubacione të ndërtuara për gazin rus që mund t'i shërbejnë sërish Gazpromit, kundër furnizimit amerikan dhe katarian.

Nov 2, 2026 · Studim i IASEE–RISE, autor Naskë Afezolli (Themelues dhe CEO, IA-SEE GmbH) · Botim i rishikuar, 3 nëntor 2026

Prej tridhjetë vitesh, çdo samit ka miratuar Korridorin VIII, vijën lindje–perëndim nga bregu shqiptar i Adriatikut, përmes Shkupit dhe Sofjes, deri në Detin e Zi. Hekurudha dhe rrugët e tij po financohen më në fund. Linja e tij e gazit dhe e hidrogjenit nuk ka asnjë sponsor, asnjë projekt të listuar dhe asnjë vend në tryezë.

Në vitin 2026 harta e gazit në Ballkan u rivizatua nga veriu në jug, përmes Greqisë. Katër qeveri formalizuan një format ministror pa Shqipërinë dhe pa Kosovën. Shqipëria nënshkroi një marrëveshje 20-vjeçare për gazin, që kalon përmes terminaleve greke. Një central me gaz u miratua mbi tokë bujqësore shqiptare pa tender. Alternativa në tokë në Porto Romano, ku takohen TAP-i, Gazsjellësi Jon–Adriatik dhe Korridori VIII, mbeti pa përgjigje.

Asgjë nga këto nuk ka nevojë për ndonjë teori konspiracioni për t'u shpjeguar. Mjafton dokumentacioni: fjalët e vetë ministrave, kontratat e nënshkruara, listat dhe axhendat zyrtare. Të vëna krah njëra-tjetrës, ato tregojnë një model që Shqipëria mund ta emërtojë, ta dokumentojë dhe ta kundërshtojë në institucionet e ngritura për ta dëgjuar.

Ky model ka një emër: rreziku i një nënshtrimi energjetik. Kur furnizimi, shitja, prodhimi dhe tranziti i energjisë së Shqipërisë kontrollohen nga jashtë, përmes kontratash të papublikuara të mbrojtura nga arbitrazhi ndërkombëtar, në rrezik vihet vetë pavarësia e vendit. Nëse shqiptarët vendosin më vonë të mbrojnë Gjirin e Vlorës apo tokën e Roskovecit, faturën e penaliteteve mund ta paguajnë ata vetë.

1993–2025: Korridori VIII i premtuar, linja e gazit asnjëherë e financuar

Korridori VIII u përcaktua në Konferencat Pan-Europiane të Transportit të viteve 1994 dhe 1997. Qëllimi ishte t'u jepte Shqipërisë dhe Maqedonisë së Veriut një dalje drejt Europës që nuk kalonte përmes porteve greke apo territorit serb. Për dy dekada ai mbeti në letër.

Neglizhimi u vu re herët. Në vitin 2003, një parashtresë publike drejtuar Komisionit Europian vinte në dukje se raporti i Grupit të Nivelit të Lartë për TEN-T "ka injoruar… të ashtuquajturin Korridor 8". Në vitin 2022, BE-ja anuloi një grant prej 28 milionë eurosh për portin e Durrësit, pasi Qeveria zgjodhi në vend të tij një marrëveshje për marinë.

Politika nuk u fsheh kurrë. Më 12 tetor 2024, agjencia bullgare BGNES citoi ministrin serb Goran Vesiq: "Ne e kemi parandaluar këtë skenar të errët për Serbinë me vendimin e Aleksandar Vuçiqit për të filluar investimet në linjën hekurudhore të Korridorit 10." Titulli i BGNES ishte: "Beogradi: E kemi eliminuar Korridorin 8." Në mars 2026, partia ASH–Sela në Maqedoninë e Veriut deklaroi se Korridori VIII ishte bllokuar dhe devijuar "me urdhër të drejtpërdrejtë" të Presidentit Vuçiq.

Pastaj Italia mori drejtimin. Përfundimet e Brindisit të korrikut 2023 dhe Deklarata e Përbashkët e Tiranës e shkurtit 2026 e ringjallën korridorin politikisht. Paratë erdhën për hekurudhën dhe rrugët: 121 milionë euro për Durrës–Rrogozhinë, 560 milionë euro për linjën drejt kufirit bullgar dhe 319 milionë euro mbështetje nga BE-ja në Shqipëri dhe në Maqedoninë e Veriut, siç tha Komisionerja Kos në tetor 2026.

Ky është përparim i vërtetë dhe e vërteton pikën. Kur ka vullnet, paratë vijnë. Asnjë nga këto paketa nuk përfshin as edhe një metër tubacion gazi apo hidrogjeni. Linja energjetike e Korridorit VIII është pjesa që nuk e financon askush.

2026: Korridori Vertikal i lobit grek përjashton Shqipërinë dhe Kosovën

Më 15 maj 2026, ministrat e energjisë të Greqisë, Serbisë, Maqedonisë së Veriut dhe Bullgarisë u takuan në Athinë. Ministri grek Stavros Papastavrou njoftoi: "Sot ramë dakord për zgjerimin e Korridorit Vertikal me Maqedoninë e Veriut dhe Serbinë", si dhe "për të institucionalizuar bashkëpunimin mes katër vendeve". Pas ministrave qëndronin katër flamuj. Ai i Shqipërisë dhe ai i Kosovës nuk ishin mes tyre.

Greece's Papastavrou: Serbia, North Macedonia to join Vertical Corridor with gas interconnections

Photo: Stavros Papastavrou, Kiril Temelkov, Sanja Božinovska and Dubravka Đedović Handanović (Nenad Kostić / Ministry of Mining and Energy)

Athinë, 15 maj 2026: Papastavrou (Greqi), Temelkov (Bullgari), Božinovska (Maqedoni e Veriut), Đedović Handanović (Serbi). Foto: Nenad Kostić / Ministria e Minierave dhe Energjisë e Serbisë, nëpërmjet Balkan Green Energy News.

Formati u mblodh sërish në Beograd më 6 tetor. Ministrat rikonfirmuan Korridorin Vertikal të Gazit dhe planifikuan një degë tubacioni përgjatë linjës Selanik–Shkup–Nish. Takimi i radhës do të jetë në Sofje. Rumania do të ftohet. Shqipëria dhe Kosova, të dyja anëtare të Komunitetit të Energjisë, nuk janë ftuar.

Korniza politike ishte vendosur në Athinë në nëntor 2025. Në prani të Sekretarëve amerikanë të Energjisë dhe të Brendshëm, Kryeministri Micotaqis tha: "ne jemi pika natyrore e hyrjes për gazin natyror të lëngshëm amerikan në Europë." Më 15 tetor 2026, ministri i tij i energjisë e tha më troç: "a duam që ta marrin përmes Greqisë apo përmes Turqisë? … Unë po punoj pikërisht që ta marrin nga Greqia."

US and European energy leaders in Greece to talk ways to better supply Ukraine

By The Associated Press Updated November 6, 2025, 3:04 a.m.

Greece's Prime Minister Kyriakos Mitsotakis, left, welcomes Kimberly Guilfoyle, the new US Ambassador to Greece, at Maximos Mansion in Athens, Greece, on Nov. 5. THANASSIS STAVRAKIS/ASSOCIATED PRESS

ATHENS, Greece (AP) — Energy ministers from the United States and European countries were holding talks Thursday in Greece on how to use a newly upgraded regional pipeline network to better supply war-torn Ukraine as the Trump administration seeks to further ramp up gas exports to Europe.

U.S. Energy Secretary Chris Wright and Interior Secretary Doug Burgum were attending the meeting in Athens, hosted by the Atlantic Council, the Washington-based think tank. They were joined by more than 80 U.S. officials, European Union energy ministers, and executives from leading American liquified natural gas companies.

President Donald Trump is seeking to use America's position as the world's top LNG exporter to press the EU to buy more U.S. gas, linking energy exports to broader trade negotiations.

With Europe already the largest market for American LNG — and intent on cutting all Russian gas supplies over the next two years — attention has shifted to the so-called Vertical Corridor, a north-south gas route linking Greece with Bulgaria, Romania.

Athinë, nëntor 2025: Kryeministri Micotaqis pret Ambasadoren e re amerikane në Greqi, Kimberly Guilfoyle, ndërsa Këshilli Atlantik pret ministrat e energjisë të SHBA-së dhe të BE-së për Korridorin Vertikal. Foto: Thanassis Stavrakis / Associated Press.

Ky është një deklarim i sinqertë i interesit kombëtar. Eksportet greke të gazit u rritën 169% në një vit, kryesisht drejt veriut përmes Korridorit Vertikal. Por kjo nuk është diversifikim. Një rajon që merr gjithë gazin përmes një vendi të vetëm tranziti ka ndërruar furnizuesin, jo varësinë.

Një korridor me gjurmët e Gazpromit

Rrjeti ka një histori. Degët e tij veriore përfshijnë Gazsjellësin Trans-Ballkanik, të ndërtuar për të sjellë gaz sovjetik e më pas rus drejt jugut përmes Ukrainës, Moldavisë, Rumanisë dhe Bullgarisë, i cili tani punon në drejtim të kundërt. Në vitin 2018, Fondacioni Jamestown paralajmëronte se qendra e planifikuar e gazit në Bullgari "riprodhon në masë të madhe projektin e dështuar South Stream". Ajo do të përdorte një pjesë të linjës Trans-Ballkanike në drejtim të kundërt për të çuar gazin e TurkStream të Gazpromit drejt Serbisë dhe Europës Qendrore, dhe mund të "çimentonte monopolin e Gazpromit në rajon" (Jamestown Foundation). To Vima raporton se gazi rus ka arritur në Europë përmes TurkStream "faktikisht i maskuar si furnizim azerbajxhanas".

Një sistem i vetëm veri–jug që ndan tubacionet me atë rrugë dhe që ka Serbinë partnere është një sistem që Gazpromi mund ta përdorë sërish ditën që sanksionet të lehtësohen. Një hyrje në Adriatik, e furnizuar me gaz amerikan ose katarian përmes Porto Romanos dhe Korridorit VIII, është mbrojtja ndaj kësaj.

Marrëveshja e Vlorës: 20 vjet të detyrueshme në një rrugë greke

Më 28 prill 2026, në Tiranë, kompania shtetërore shqiptare e gazit ALBGAZ nënshkroi një marrëveshje 20-vjeçare prej 6 miliardë dollarësh me AKTOR LNG USA, filiale e Grupit grek AKTOR. Morën pjesë Kryeministri Rama dhe Ministri Karakaçi. Po ashtu edhe Ambasadorja amerikane — jo ajo në Shqipëri, por ajo në Greqi, Kimberly Guilfoyle. Gjashtë javë më parë ajo kishte vizituar Ramën në Tiranë për të diskutuar një terminal lundrues LNG për Shqipërinë.

tovima.com

AKTOR Group Seals $6B US LNG Supply Deal With Albania

Greek conglomerate AKTOR Group has signed a 20-year agreement to supply American LNG to Albania, with deliveries expected to begin in 2030 and routed initially through Greece.

Finance
Newsroom

29.04.2026
12:30

Greek infrastructure and energy group AKTOR has signed a 20-year, $6 billion agreement to supply U.S. liquefied natural gas (LNG) to Albania, in a deal that extends the company's growing footprint in Balkan energy markets.

To Vima, 29 prill 2026: marrëveshja "kalon fillimisht përmes Greqisë".

Rruga përshkruhet qartë në raportimet për marrëveshjen. Derisa Shqipëria të ndërtojë terminalin e saj, gazi do të mbërrijë në Revithusa të Greqisë dhe do të kalojë përmes rrjetit grek dhe TAP-it. Drejtuesi ekzekutiv i AKTOR e quajti Korridorin Vertikal "një nismë strategjike e hartuar nga qeveria amerikane".

Pronësia meriton një lexim të kujdesshëm. Kontrata e shitjes është në emër të Atlantic SEE LNG Trade, në pronësi 60% të AKTOR dhe 40% të DEPA Commercial, një kompani në pronësi të shtetit grek. DEPA Commercial zotëron gjithashtu 35% të centralit të planifikuar me gaz në Roskovec. I njëjti partner, i lidhur me shtetin grek, do t'i shiste Shqipërisë gazin dhe do të bashkëzotëronte një central të ndërtuar për ta djegur atë.

Një kompani shtetërore greke: shet gazin dhe bashkëzotëron centralin

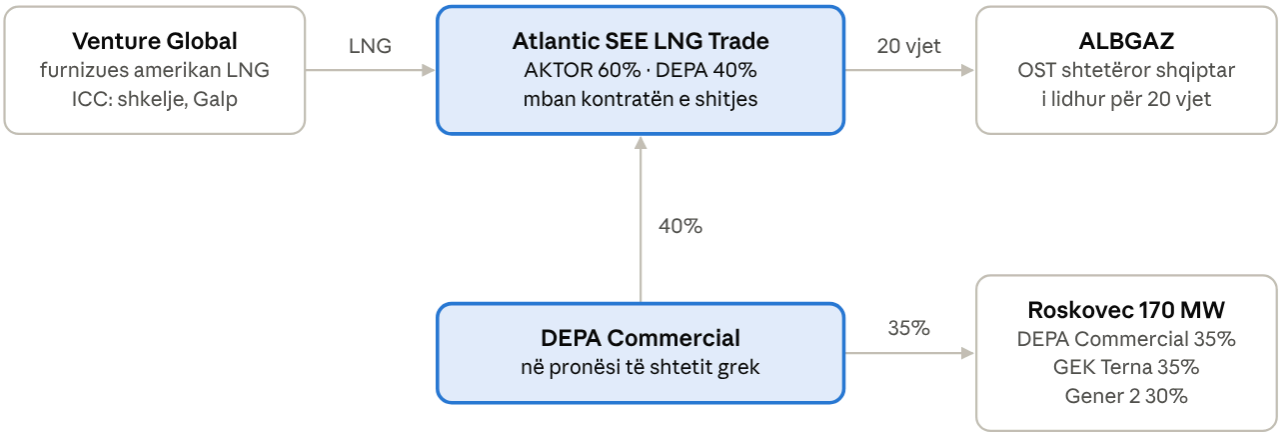

Kush e furnizon, e shet dhe e djeg gazin e Shqipërisë · pronësia

Marrëveshja është e detyrueshme. Sipas Wall Street Journal, juristet e AKTOR thonë se ajo është "e detyrueshme për palët" dhe i nënshtrohet arbitrazhit ndërkombëtar. Teksti i saj nuk është publikuar. Nuk është raportuar asnjë tender. Furnizuesi, Venture Global, u gjet nga një gjykatë arbitrazhi e ICC më 7 tetor 2026 se kishte shkelur një kontratë afatgjatë me kompaninë portugeze Galp.

Pyetja për Shqipërinë është e thjeshtë: pse një vend me bregdetin e vet, me lidhjen e vet me TAP-in dhe me vendndodhjen e vet në tokë në Porto Romano duhet të lidhet për njëzet vjet me një rrugë që kalon përmes një fqinji?

Shqipëria paguan: toka bujqësore e Roskovecit dhe Gjiri i Vlorës

Kostot e kësaj skeme bien mbi tokën dhe ujërat shqiptare.

Në Roskovec, në fushën e Myzeqesë, Këshilli i Ministrave miratoi më 18 dhjetor 2024 një central me gaz prej 170 MW. Vendimi thotë se projekti "nuk është objekt koncesioni"; nuk përshkruhet asnjë tender. Pronarët janë DEPA Commercial (35%), GEK Terna (35%) dhe Gener 2 (30%). Banorët e pesë fshatrave protestuan një javë më vonë, duke thënë se centrali do të ndotë ajrin dhe tokën dhe do t'u dëmtojë shëndetin. Shoqata e Bujqësisë Organike raporton se toka është e kategorisë së parë, se deklarata mjedisore ka skaduar më 14 nëntor 2025 dhe se nuk ka leje për përdorimin e ujit të lumit Seman.

Banorët e Roskovecit kundër ndërtimit të termocentralit: Qeveria të anulojë lejen, shkakton ndotje e sëmundje! Lejen për TEC-in e 'Gener 2' e dha Balluku

Një javë pasi zv/kryeministrja Balluku firmosi lejen për ndërtimin e një termocentrali që do prodhojë energji me gaz, banorët e Roskovecit dolën në protestë duke kërkuar anulimin e VKM-së. Ata thanë se TEC-i shkakton ndotje masive të ajrit dhe tokës e për rrjedhojë dëme për shëndetin e tyre.

Report TV, dhjetor 2024: banorët e Roskovecit i kërkojnë Qeverisë të anulojë miratimin e centralit për shkak të ndotjes së ajrit e të tokës dhe dëmit ndaj shëndetit.

Në Vlorë, Qeveria planifikon një terminal lundrues rigazifikimi në gji, një central termik të rikthyer në punë dhe rreth 250 MW kapacitet të ri. Vetë TEC-i i Vlorës, i përfunduar më shumë se një dekadë më parë, nuk ka prodhuar kurrë energji në mënyrë tregtare. Grupimi qytetar i Vlorës "Shpëto Vlorën" ka kërkuar anulimin e çdo leje për "Hub-in Energjetik", duke paralajmëruar se ai do ta kthente gjirin në një enklavë LNG: "Zhvillimi i qytetit nuk mund të vendoset më pas dyerve të mbyllura të korporatave." Në qershor 2026, Parlamenti Europian kërkoi një moratorium për lejet e reja në zonat e mbrojtura të Shqipërisë. Sipas vlerësimit të IA-SEE, një terminal lundrues në Gjirin e Vlorës nuk është i realizueshëm: natyra e Gjirit të Vlorës duhet mbrojtur, një terminal atje do të shkatërronte turizmin në bregdetin më të bukur të Shqipërisë, dhe ishulli i Sazanit duhet të mbetet bazë ushtarake vetëm e NATO-s.

Një degëzim prej 40 km nga pika e daljes së TAP-it në Fier deri te TEC-i i Vlorës është prioriteti i parë i Master Planit të Gazit të Shqipërisë që nga viti 2017. Projektimi i tij u pagua nga një grant i mbështetur nga BE-ja dhe u identifikua një kredi, por ai është ende në fazën e "përgatitjes së tenderit": çdo qeveri që nga viti 2017 e ka lënë të pandërtuar. Sot ai nuk ia vlen më investimi, sepse TEC-i i Vlorës, që do të furnizonte, është i amortizuar fizikisht dhe ekonomikisht. IA-SEE propozon që TEC-i të zëvendësohet me një kullë termike diellore që prodhon avull, duke e ruajtur gjeneratorin e avullit si atraksion turistik. Hyrja e gazit për Shqipërinë duhet të jetë në tokë, në Porto Romano: e gatshme për hidrogjen dhe e zgjerueshme me hapa nga 1 deri në 18 miliardë m³ në 20 vjet.

Dy modele: hub sovran në tokë, apo terminal lundrues i lidhur me Greqinë

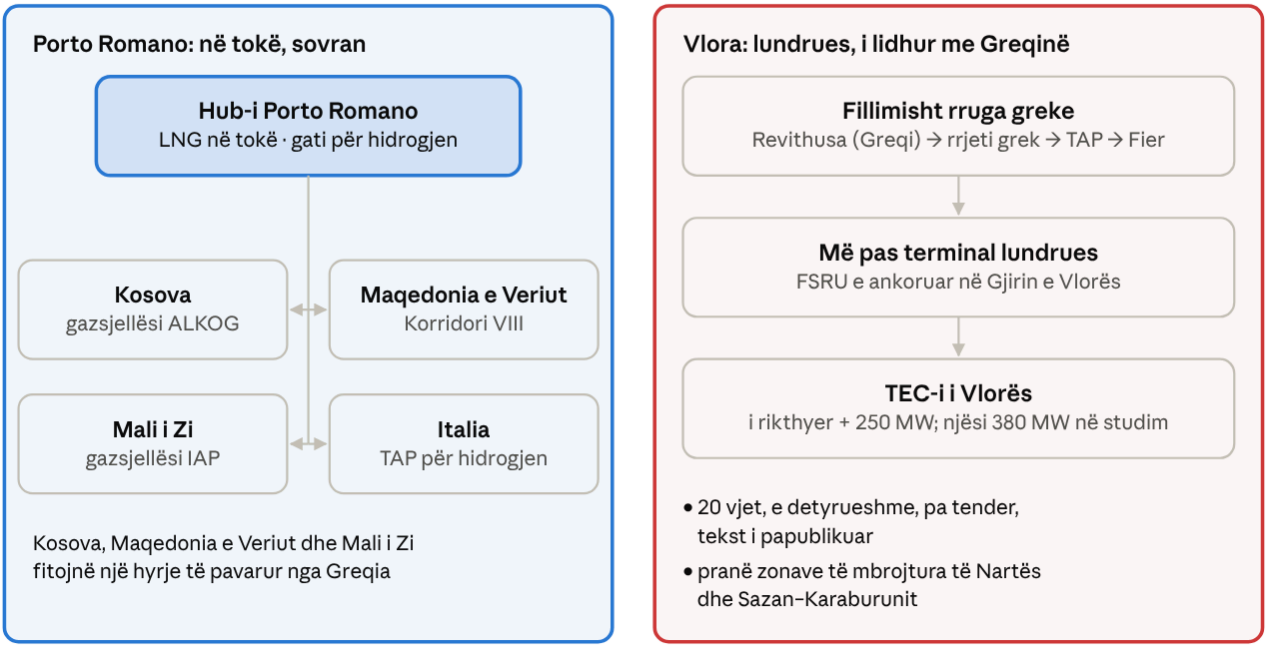

Porto Romano kundër terminalit lundrues të Vlorës · dy modele

Hub-i në tokë i lidh fqinjët e Shqipërisë përmes Shqipërisë. Modeli lundrues e lidh Shqipërinë me Greqinë.

TAP: kalon përmes Shqipërisë, nuk i paguan Shqipërisë asnjë tarifë tranziti

Gazsjellësi Trans-Adriatik kalon rreth 215 km në tokën shqiptare. Marrëveshja me Qeverinë Pritëse, e ratifikuar nga Kuvendi në vitin 2013, nuk i jep Shqipërisë asnjë tarifë tranziti dhe asnjë sasi të garantuar gazi për përdorim të brendshëm. Kur ajo u nënshkrua, Statoil-i norvegjez, sot Equinor, ishte një nga aksionarët drejtues të TAP-it me 20%, krahas BP-së dhe SOCAR-it. Në vitin 2015 Statoil-i ia shiti pjesën e tij Snam-it për 208 milionë euro. Sipas vlerësimit të IA-SEE, një tarifë tranziti e zakonshme do t'i sillte Shqipërisë rreth 80–100 milionë në vit; Gazeta Tema e ka vlerësuar humbjen në rreth 90 milionë dollarë çdo vit.

⚠⚠ RREZIK I DYFISHTË PËR SHQIPËRINË: KUSHTET E NJË KOLONIE

Gazi i TAP-it kalon përmes Shqipërisë pa paguar tarifë tranziti, ndërsa gazi për vetë Shqipërinë do të vijë përmes një rruge greke për 20 vjet, i shitur nga një kompani pjesërisht në pronësi të shtetit grek. Shqipëria humb dy herë: si vend tranziti që nuk paguhet dhe si blerës që paguan një fqinj. Asnjë aleat sovran nuk do t'i pranonte këto kushte; vetëm një koloni nuk ka zgjidhje tjetër.

Naskë Afezolli, autori i këtij studimi, është një nga dy njerëzit që hodhën idenë e TAP-it, kur punonte në EGL-në zvicerane, aksionare themeluese e projektit (Top Channel, 2017). Ai dëshmon se u përjashtua nga negociatat me Shqipërinë dhe Greqinë, dhe se pa asnjë ekspert shqiptar të pavarur në tryezë, Shqipëria nënshkroi një marrëveshje pa asnjë kompensim.

IA-SEE kërkon publikimin e plotë të Marrëveshjes me Qeverinë Pritëse dhe të dokumenteve të negociatës; rishikimin e saj, me mbështetjen e BE-së, për një tarifë tranziti ose një kompensim të drejtë; dhe hetimin nga SPAK të çdo prove korrupsioni në negocimin e saj.

Sovranitet, jo kushtet e një kolonie

Shqipëria është shtet sovran, aleate e NATO-s dhe vend kandidat për në BE. Dokumentacioni i vitit 2026 tregon se ajo po trajtohet si një varësi e politikës energjetike greke:

- Gazi i saj do të vijë për 20 vjet të detyrueshme përmes terminaleve greke, me një kontratë teksti i së cilës nuk është publikuar kurrë.
- Shitësi është 40% në pronësi të DEPA Commercial, kompani shtetërore greke. DEPA zotëron edhe 35% të centralit që do ta djegë këtë gaz, mbi tokë bujqësore shqiptare të miratuar pa tender.
- TAP-i përshkon 215 km të Shqipërisë dhe nuk i paguan Shqipërisë asnjë tarifë tranziti.
- Ministri grek i Energjisë thotë hapur se punon që rajoni «ta marrë nga Greqia». Formati rajonal i gazit mblidhet në Athinë, Beograd e Sofje, dhe Shqipëria nuk ftohet.
- Grupi grek që është palë në marrëveshjen e Vlorës mban tashmë një vendim arbitrazhi prej 44 milionë dollarësh kundër Shqipërisë.

Furnizimi, shitja, prodhimi dhe tranziti vendosen jashtë vendit, me kushte që vendi nuk i sheh. Këto janë kushtet e një kolonie, jo të një aleati sovran. Ky nuk është konflikt me popullin grek, fqinjin tonë. Shqipëria nuk i kërkon Athinës asgjë më shumë se ç'do të kërkonte për vete çdo shtet anëtar i BE-së: një vend të barabartë në tryezë, kontrata të publikuara dhe derën e vet drejt detit.

Kosova shtyhet drejt së njëjtës derë greke

Kosova nuk ka fare rrjet gazi. Në shkurt 2026, dymbëdhjetë vende ranë dakord në Uashington për të lehtësuar blerjet e LNG-së amerikane. Kosova nuk ishte mes tyre. Në fillim të qershorit, e Ngarkuara me Punë e SHBA-së në Prishtinë, Anu Prattipati, i bëri thirrje publike Kosovës për një partneritet afatgjatë për LNG, duke paralajmëruar se vonesa mund ta linte atë vendin e vetëm të Ballkanit Perëndimor pa qasje. Përfaqësues të opozitës e quajtën projektin amerikan të gazit prioritetin e parë të një qeverie të re.

Dy rrugët që ofrohen përfundojnë të dyja në Greqi. Njëra është një interkonektor përmes Maqedonisë së Veriut, që merr gaz nga terminalet greke në Egje. Tjetra është terminali i Vlorës, i furnizuar përmes Revithusës derisa Shqipëria të ndërtojë impiantet e veta. Më 24 qershor, Kryeministri Kurti tha se Kosova po shqyrton LNG-në amerikane "përmes bashkëpunimit me Shqipërinë në Termocentralin e Vlorës".

Instinkti i Kurtit është i drejtë: partneri natyror i Kosovës është Shqipëria. Por një partneritet përmes Vlorës, ashtu siç është projektuar tani, mbetet një partneritet përmes Greqisë. Opsioni që askush nuk ia ofroi Kosovës është ai që do ta bënte të pavarur: një hyrje shqiptare në tokë në Porto Romano dhe një gazsjellës i drejtpërdrejtë Shqipëri–Kosovë.

Uashingtoni është i ndarë, dhe kjo është mundësia e Shqipërisë

Është joshëse për Greqinë që e gjithë kjo të lexohet si një plan i vetëm amerikan i zbatuar përmes Athinës. Dokumentacioni thotë ndryshe.

Më 18 tetor 2026, To Vima raportoi "një rivalitet që ziente mes interesave amerikane konkurruese". Nga njëra anë, Korridori Vertikal i furnizuar me LNG amerikane, i mbështetur nga Ambasadorja Guilfoyle në Athinë. Nga ana tjetër, një gazsjellës Katar–Turqi i ringjallur, "Rruga e Zhvillimit", i mbështetur nga Ambasadori Tom Barrack në Ankara, me përfshirjen e Chevron dhe të UCC-së katariane. Të njëjtat burime e lidhën largimin e Guilfoyle, të njoftuar më 13 tetor, me këtë garë.

Një Uashington i ndarë nuk është kundërshtar nga i cili duhet pasur frikë; është një debat ku Shqipëria mund të hyjë. Shqipëria ka tani një Ambasador të ri amerikan në Tiranë, Gjeneral Eric Wendt, i cili paraqiti letrat kredenciale në shtator. Posti në Athinë, që formësoi marrëveshjen e Vlorës, është bosh.

Korridori VIII fiton në cilindo rezultat amerikan. Nëse gazi katarian arrin në Europë përmes Turqisë, ai mund të rrjedhë drejt perëndimit përmes TANAP-it dhe TAP-it nëpër Shqipëri. Nëse LNG-ja vjen nga deti, nga SHBA-ja apo Katari, ajo mund të zbarkojë drejtpërdrejt në Porto Romano. Në të dyja rastet, një nyje shqiptare me një linjë lindje–perëndim drejt Shkupit, Sofjes dhe Prishtinës i jep rajonit një derë të dytë, që nuk varet as nga tranziti grek, as nga ai turk. Kjo do të thotë siguri energjetike. Së bashku me Gazsjellësin Jon–Adriatik, nyja e Porto Romanos mbyll Unazën e Gazit të Ballkanit Perëndimor, ashtu siç autori ia paraqiti Ambasadorit Richard Morningstar në Uashington në maj 2008.

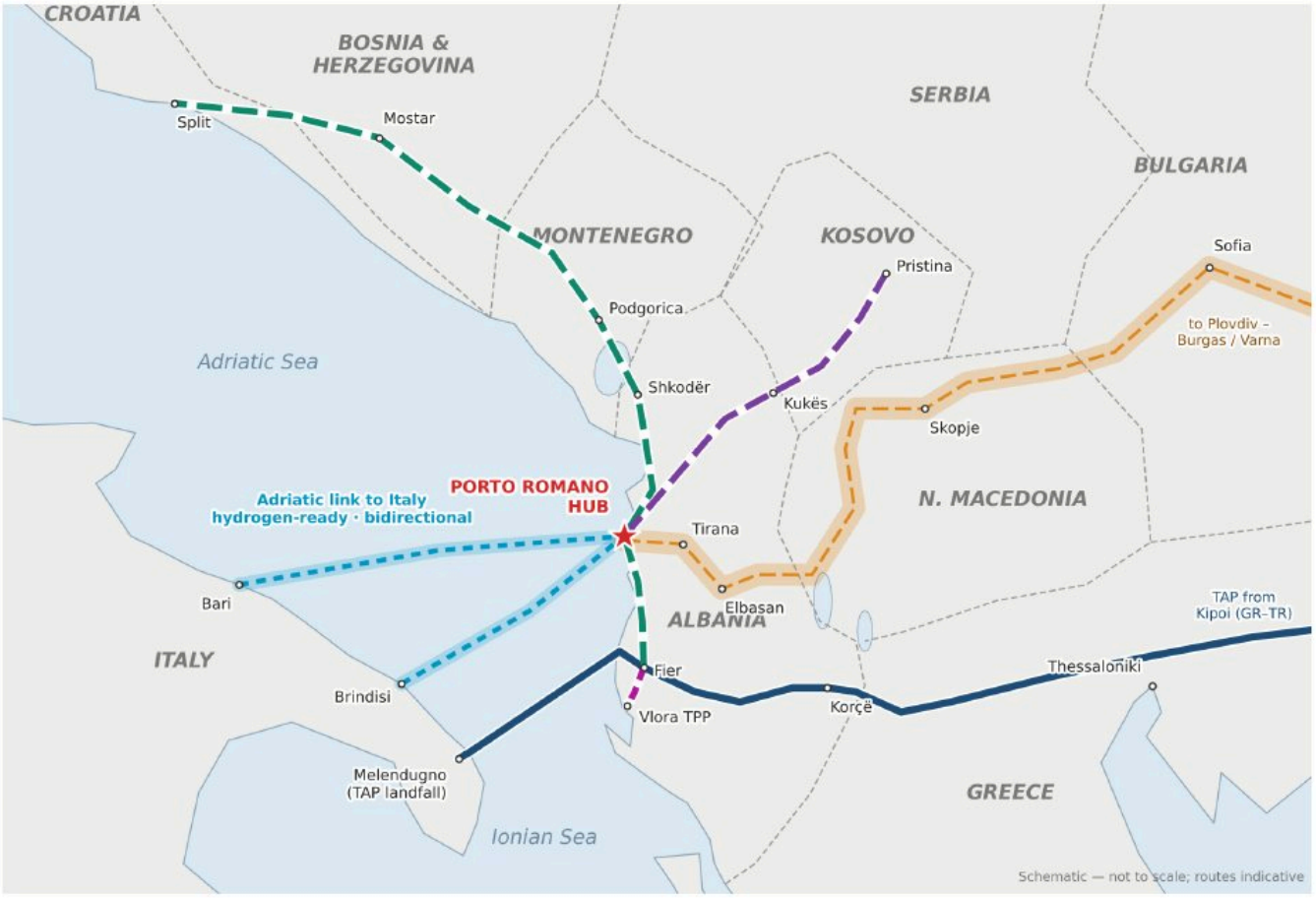

Harta e IA-SEE: Porto Romano Hub, TAP-i, Gazsjellësi Jon–Adriatik, Korridori VIII drejt Shkupit dhe Sofjes, lidhja Shqipëri–Kosovë dhe lidhja e Adriatikut me Italinë, gati për hidrogjen. Skemë, jo në shkallë.

Porto Romano është e vetmja pikë ku takohen TAP, IAP dhe Korridori VIII

Skemë, jo në shkallë

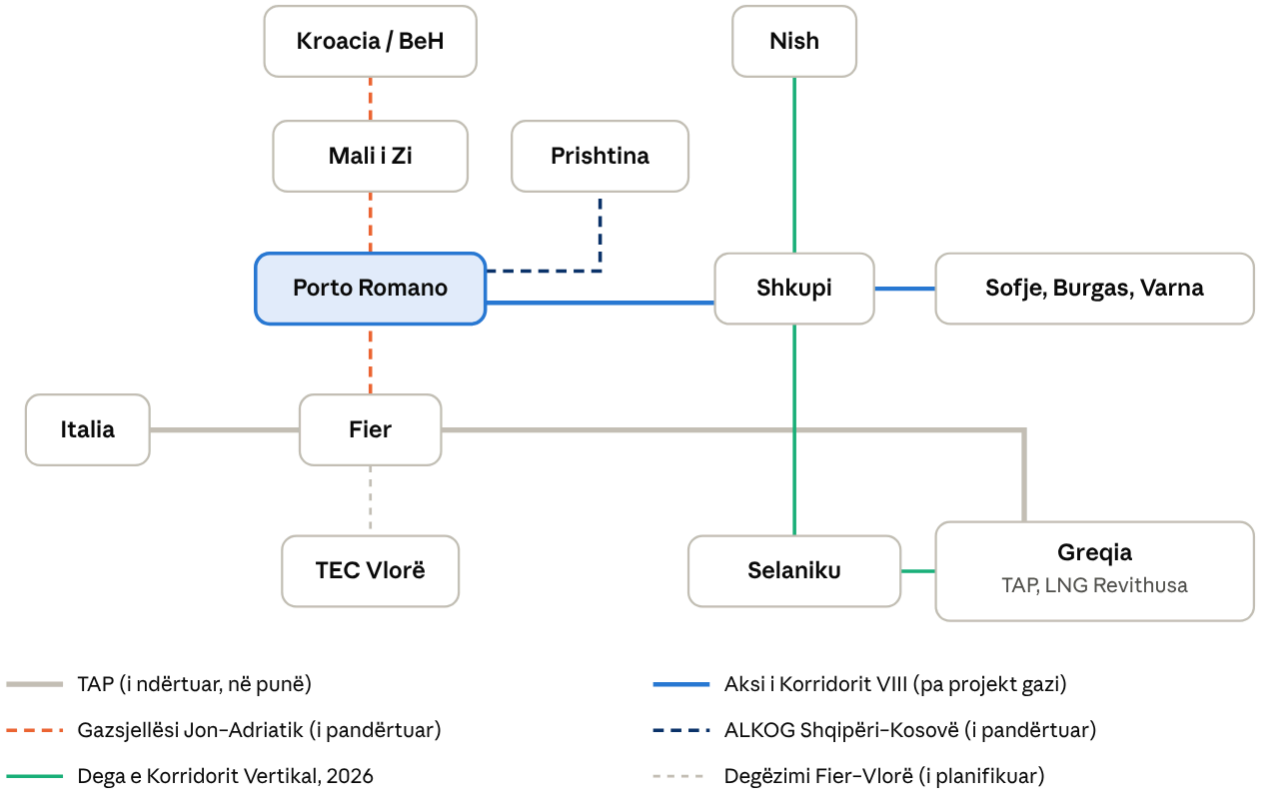

Akset e gazit dhe të korridoreve rreth Porto Romanos · skemë

Dega e Korridorit Vertikal e vitit 2026 kalon Selanik–Shkup–Nish. Nga akset që do të lidhnin Shqipërinë, Kosovën dhe Malin e Zi, ekziston vetëm TAP-i; të tjerat do ta takonin atë vetëm në Porto Romano dhe në Fier.

Brenda Komunitetit të Energjisë: karrigia bosh

Komuniteti i Energjisë ekziston që asnjë Palë Kontraktuese të mos mbetet jashtë sistemit rajonal të energjisë. Në vitet 2024–2026, instrumentet e tij tregojnë të kundërtën.

Lista e tij e parë e projekteve prioritare, në vitin 2024, nuk përmbante asnjë projekt gazi. Në ciklin e vitit 2026, çdo kandidat i gazit u shpall i papranueshëm. Gazsjellësi Jon–Adriatik, lidhja Shqipëri–Kosovë dhe linja e gazit e Korridorit VIII nuk figurojnë në asnjërën. Forumi i 21-të i Gazit në Vjenë, më 22 shtator 2026, mbajti një seancë për Gazsjellësin Trans-Ballkanik dhe dëgjoi TAP-in. Nuk kishte asnjë pikë për Gazsjellësin Jon–Adriatik dhe asnjë folës nga Shqipëria, Mali i Zi, Bosnja e Hercegovina, Kroacia apo Kosova. IA-SEE kërkoi katër herë të prezantonte, që nga 22 qershori 2026. Nuk iu dha asnjë vend.

Zinxhiri është i drejtpërdrejtë. Shqipëria nuk ka transpozuar rregullat e BE-së për infrastrukturën trans-europiane, prandaj asnjë autoritet shqiptar nuk nominon projekte gazi apo hidrogjeni. Pa nominime, nuk ka asgjë në listë. Pa një projekt në listë, nuk ka vend në axhendë. Skaji perëndimor i rajonit zhduket nga çdo sallë ku planifikohet e ardhmja e tij.

Por zinxhiri nuk i shpjegon të gjitha. Sekretariati gjeti vend për Gazsjellësin Trans-Ballkanik, të ndërtuar për gazin rus, dhe për Korridorin Vertikal me Serbinë partnere, por jo për aksin e Adriatikut të dy Palëve të veta Kontraktuese, Shqipërisë dhe Kosovës. Cilido qoftë qëllimi, rezultati punon kundër diversifikimit që kërkojnë NATO dhe BE-ja: Korridori VIII dhe Gazsjellësi Jon–Adriatik mbeten jashtë, dhe furnizimi me LNG i vendeve të NATO-s në rajon mbetet i varur nga tranziti përmes Greqisë dhe Serbisë, dhe nga tubacione të ndërtuara për gazin rus.

Ka edhe një pyetje përfaqësimi. Që nga krijimi i Sekretariatit në Vjenë, asnjë nga tre drejtorët e tij, Slavtcho Neykov (Bullgari), Janez Kopač (Slloveni) dhe Artur Lorkowski (Poloni), nuk ka qenë shqiptar. Sipas dijenisë së IA-SEE, asnjë shqiptar nuk ka punuar as në njësitë e gazit dhe të energjisë elektrike. Në një Komunitet ku shqiptarët janë Palë Kontraktuese, në Shqipëri dhe në Kosovë, kjo kërkon përgjigje.

Kjo është arsyeja pse IA-SEE depozitoi më 30 tetor 2026 një ankesë zyrtare kundër Republikës së Shqipërisë pranë Sekretariatit të Komunitetit të Energjisë. Ankesa i kërkon Shqipërisë të zbatojë rregulla që i ka pranuar tashmë: rregulloren për infrastrukturën trans-europiane, një operator gazi të ndarë dhe të certifikuar, dhe qasje të drejtë në rrjetin e gazit përtej TAP-it.

Dokumenti, jo thashethemi

Thashethemet konspirative janë një dhuratë për ata që duan që çështja e Shqipërisë të injorohet. Çdo pretendim i paprovueshëm i lejon lexuesit të hedhë poshtë edhe ato që provohen. Shqipëria nuk ka nevojë për to: dokumentacioni është më i fortë se çdo thashetheme.

Pretendimi që dëgjohet në debat	Çfarë tregon dokumentacioni
"Një plan i fshehtë në Athinë vrau Korridorin VIII"	Nuk ekziston një dokument i tillë. Ajo që ekziston është një strategji e hapur greke: ministri thotë se punon që rajoni ta marrë gazin "nga Greqia"

Pretendimi që dëgjohet në debat	Çfarë tregon dokumentacioni
"Korridori Vertikal është projekt i Gazpromit"	Jo si i tillë: Greqia dhe SHBA-ja e promovojnë si alternativë ndaj gazit rus. Por pjesë të rrjetit të tij verior u ndërtuan për gazin rus, dhe analistët paralajmëruan në 2018 se qendra bullgare "riprodhon në masë të madhe" South Stream. Një sistem i vetëm veri–jug mund t'i shërbejë sërish Gazpromit; një hyrje në Adriatik jo
"Moska dhe Pekini drejtojnë katër qeveritë"	Asnjë burim nuk e tregon. Ajo që dokumentohet është pronësia: COSCO kontrollon Pireun; një konsorcium i udhëhequr nga Savvidis kontrollon Selanikun. Ata përfitojnë nga rruga veri–jug pa drejtuar askënd
"Uashingtoni është kundër Shqipërisë"	Uashingtoni është i ndarë. Ambasadorët e tij në Athinë dhe Ankara shtynë rrugë të kundërta; posti në Athinë tani është bosh; një ambasador i ri është në Tiranë
"Korridori VIII nuk u financua kurrë"	Hekurudha dhe rrugët e tij tani financohen: 319 milionë euro mbështetje nga BE-ja. Vetëm linja e gazit dhe e hidrogjenit nuk ka para dhe sponsor
"Roskoveci eksporton 90% në Greqi"	Ky është pretendimi i banorëve, jo një shifër e publikuar. Ajo që dokumentohet: miratim pa tender, shumicë greke në pronësi, deklaratë mjedisore e skaduar
"Qeveria shqiptare zgjodhi Vlorën për arsye korruptive"	Nuk është provuar. Ajo që dokumentohet: asnjë përgjigje me shkrim për një promotor të regjistruar, asnjë procedurë e publikuar, një kontratë 20-vjeçare e papublikuar

Çdo fakt në kolonën e djathtë kërkon përgjigje nga një qeveri. Çdo pretendim në të majtë mund të shpërfillet. Çështja e Shqipërisë duhet ndërtuar vetëm mbi kolonën e djathtë.

Çfarë duhet të ndodhë tani

Shqipëria nuk ka nevojë të kërkojë favore. Ka nevojë që qeveria e saj dhe institucionet ku është anëtarësuar të zbatojnë rregullat që ekzistojnë tashmë.

1. **Publikoni kontratën e Vlorës.** Një angazhim i detyrueshëm 20-vjeçar me para publike nuk mund të mbetet sekret. Publiku duhet të shohë vëlimet, çmimet, garancitë dhe kushtet e daljes.
2. **Asnjë terminal lundrues në Gjirin e Vlorës.** Mbroni natyrën e Gjirit të Vlorës dhe ruani Sazanin si bazë ushtarake vetëm të NATO-s. Zëvendësoni TEC-in e amortizuar të Vlorës me një kullë termike diellore dhe sillni LNG-në e Shqipërisë në tokë, në Porto Romano, të gatshme për hidrogjen dhe të zgjerueshme nga 1 deri në 18 miliardë m^3 në 20 vjet.
3. **Transpozoni rregullat për infrastrukturën trans-europiane dhe caktoni një autoritet kombëtar.** Pa të, asnjë projekt shqiptar gazi apo hidrogjeni nuk mund të nominohet për listën e Komunitetit të Energjisë të vitit 2028.
4. **Nominoni aksin e Adriatikut.** Porto Romano, Gazsjellësi Jon–Adriatik, lidhja Shqipëri–Kosovë dhe linja e gazit e Korridorit VIII duhet të ecin së bashku, me Kosovën dhe Malin e Zi.
5. **Uleni Shqipërinë dhe Kosovën në tryezë.** Formati me katër vende duhet të bëhet format me gjashtë, ose Komuniteti i Energjisë duhet të mbledhë grupin e vet rajonal për aksin e Adriatikut. Presidenca e Kosovës në Komunitetin e Energjisë për vitin 2026, që mbyllet me Këshillin Ministror të dhjetorit, është momenti për ta kërkuar.
6. **Rishikoni Roskovecin sipas ligjit mjedisor të BE-së.** Asnjë ndërtim pa një vlerësim të vlefshëm të ndikimit në mjedis dhe pa një vendim të ligjshëm për tokën bujqësore të kategorisë së parë.

Korridori VIII u mendua gjithmonë për të lidhur, jo për të anashkaluar. Linja e tij e gazit do t'i jepte gjithë rajonit një derë të dytë. E vetmja gjë që i ka munguar është dikush i gatshëm ta vërë në tryezë. Në vitin 2026, ky duhet të jetë Shqipëria.

Përfundim: pavarësia energjetike është çështje sovraniteti

Që nga viti 1991, asnjë qeveri shqiptare, e asnjë partie, nuk ka ndërtuar një hyrje të pavarur të gazit për Shqipërinë. Sot, rruga e vetme që po ndërtohet kalon përmes terminaleve greke. Gazin do ta shiste një kompani e shtetit grek, i njëjti partner do të bashkëzotëronte centralin që e djeg atë, dhe Korridori Vertikal që do ta shpërndajë në rajon ka Serbinë partnere. Kur furnizimi, shitja, prodhimi dhe tranziti i energjisë së një vendi kontrollohen nga jashtë, varësia nuk është më vetëm ekonomike. Ajo prek pavarësinë e popullit shqiptar.

Kontrata e Vlorës e bën këtë rrezik konkret. Sipas Wall Street Journal, ajo është "e detyrueshme për palët" dhe i nënshtrohet arbitrazhit ndërkombëtar. Kjo do të thotë se, nëse qytetarët shqiptarë dhe një qeveri e ardhshme vendosin të mbrojnë Gjirin e Vlorës apo tokën e Roskovecit, faturën e penaliteteve mund ta paguajnë taksapaguesit shqiptarë.

Arbitrazhet: kush fitoi kundër Shqipërisë

Shqipëria e njeh mirë këtë model. Kur shteti ka prishur kontrata apo ka goditur investitorë pa respektuar ligjin, faturën e ka paguar buxheti. Këto janë rastet kryesore ku Shqipëria humbi ose u detyrua të paguante:

Pala paditëse	Çështja	Viti	Rezultati për Shqipërinë
ČEZ (Çeki)	Heqja e licencës së shpërndarjes së energjisë; arbitrazh sipas Traktatit të Kartës së Energjisë	2014	Marrëveshje: 100 milionë euro
Hydro / Francesco Becchetti (Itali)	Mbyllja e televizionit Agon Channel dhe sekuestrimi i pasurive (ICSID)	2019	Humbje: rreth 110 milionë euro bashkë me kostot; sekuestrime në Itali, Austri dhe Belgjikë
Aktor S.A. (Greqi) dhe Copri (Kuvajt)	Autostrada Tiranë–Elbasan (ICC, Paris)	2020	Humbje: rreth 44 milionë dollarë
GE Transportation (Itali, grupi amerikan General Electric)	Kontrata e anuluar e hekurudhës Tiranë–Durrës (ICC)	2008	Humbje: 20,7 milionë dollarë, rreth 15 milionë euro
Costruzioni Dondi (Itali)	Kontrata e anuluar e ujërave të zeza të Tiranës	2024	Humbje: 13,4 milionë euro
GBC Oil, sot Omni Bridgeway	Rritja e taksave mbi tre fusha nafte të Albpetrolit (ICC, Zurih)	2020	Humbje: 12,6 milionë dollarë; në 2026 një gjykatë amerikane lejoi sekuestrimin e pasurive të Shqipërisë
J&P Avax (Greqi/Qipro)	Rruga Gjirokastër–Tepelenë	para 2020	Humbje: 4,2 milionë euro

Sipas Ministrisë së Financave, në fund të vitit 2024 Shqipëria kishte ende rreth 180 milionë euro detyrime nga vendime arbitrazhi, të formuara ose të mundshme. Shqipëria ka fituar edhe çështje të rëndësishme: kundër IVICOM për centralin me gaz të Korçës (37 milionë euro, 2024), kundër Kurum për portin e Durrësit (2024), kundër Mamidoil për depot e naftës në Durrës (2015) dhe kundër Hydro-s së Becchetti-t për HEC-in e Kalivaçit (2018). Kur shteti zbaton ligjin dhe kontratat e veta, ai fiton. Kur politikanët nënshkruajnë apo prishin kontrata pa transparencë, paguajnë qytetarët.

Një emër bie në sy. Kompania greke e ndërtimit Aktor S.A., e cila që nga viti 2023 i përket Grupit AKTOR, të njëjtit grup që është pala e kontratës 20-vjeçare të Vlorës, fitoi në vitin 2020 bashkë me Copri-n një vendim arbitrazhi prej rreth 44 milionë dollarësh kundër Shqipërisë. Sipas Ministrisë së Financave, deri në fund të vitit 2024 nuk ishte paguar asgjë nga kjo shumë. Kjo është arsyeja më e fortë për ta publikuar kontratën e Vlorës para se ajo të bëhet arbitrazhi i ardhshëm.

Varësia nga tregtarët e huaj të energjisë nuk është e re. Sipas OCCRP, gjatë krizës së energjisë së fillimit të viteve 2000, tregtari EFT, i themeluar nga biznesmeni serb Vuk Hamović, siguronte rreth katër të pestat e energjisë që importonte Shqipëria, dhe në vitin 2005 ishte ofertuesi i vetëm në tenderat e përsëritur të KESH-it. Në kontratat e OSHEE-së të vitit 2014, KLSH vuri në dukje se penaliteti për vonë në pagesë për EFT-në ishte 8%, ndërsa projekt-kontrata parashikonte 2%. Nuk kemi gjetur asnjë arbitrazh të EFT-së kundër Shqipërisë. Por kjo histori tregon sa shtrenjtë i kushton Shqipërisë mungesa e një burimi dhe e një hyrjeje të vetes.

Ka ardhur koha që shqiptarët ta shohin këtë qartë. Qeveritë e ardhshme të Shqipërisë duhet:

1. të publikojnë dhe të auditojnë çdo kontratë energjetike dhe çdo marrëveshje arbitrazhi të nënshkruar në emrin e Shqipërisë;
2. t'ia çojnë SPAK-ut çdo rast ku ka prova korrupsioni mes politikanëve, zyrtarëve apo oligarkëve shqiptarë dhe kompanive të huaja;
3. të përdorin çdo mjet ligjor, në Shqipëri, në Komunitetin e Energjisë, në Bashkimin Europian dhe në gjykatat ndërkombëtare, kundër çdo pale, shtetërore apo private, të çdo kombësie, kur provohet se ajo ka shkelur ligjin në dëm të Shqipërisë.

Ankesa e IA-SEE pranë Komunitetit të Energjisë është hapi i parë në këtë rrugë.

Burimet

- BGNES, 12 Oct 2024; Tetova Sot, 31 Mar 2026
- European Commission TEN-T consultation submission, 2003; PortSEurope, 2022
- Brindisi, 2023; Deklarata e Tiranës, 2026; EIB, Durrës–Rrogozhinë; Railway Journal, €560m
- Balkan Green Energy News, 15 May 2026; Greek City Times, 7 Oct 2026
- AP / Boston Globe, 6 Nov 2025; To Vima, 18 Oct 2026; Jamestown Foundation, 2018
- To Vima, 29 Apr 2026; Balkan Green Energy News, 29 Apr 2026; Venture Global Form 8-K, 7 Oct 2026
- Mjedisi.al, 1 Nov 2026; Mjedisi.al, 12 Mar 2026; Shpëto Vlorën, 10 Jul 2026
- Shqiptarja, 18 Dec 2024; Mjedisi.al, 7 Apr 2026; Bankwatch, TEC Vlorë

- Balkan Green Energy News, Kosova, 26 Jun 2026; Radio Evropa e Lirë, 18 May 2026; Kosovo Online; KoSSev, 24 Jun 2026
- PECI 2026 Final Report; Programi i Forumit të 21-të të Gazit
- Euronext Athens, Pireu; ThPA, aksionarët
- Bloomberg, marrëveshja me ČEZ për 100 milionë euro, 24 qershor 2014; Exit News, vendimi Becchetti, 110 milionë euro; Tirana Times, General Electric, 15 milionë euro
- UNCTAD, çështjet kundër Shqipërisë; Exit News, Aktor–Copri; GAR, Tiranë–Elbasan; italaw, GBC Oil; Balkanweb, sekuestrimi në SHBA; Monitor/Himara, detyrimet 2024; Euronews Albania, IVICOM; italaw, Kurum
- OCCRP, Anatomy of a Blackout; KLSH, auditimi i OSHEE; Intrakat blerë Aktor-in, 2023
- TAP, ratifikimi i Marrëveshjes me Qeverinë Pritëse, 2013; Equinor, shitja e pjesës në TAP, 2015; Top Channel, Naskë Afezolli për TAP-in, 25 prill 2017; Shteg, TAP-i, mundësia e humbur; Gazeta Tema, 90 milionë dollarë në vit

Aneks: Regjistri i arbitrazheve kundër Shqipërisë, 1999–2026

Ky regjistër është rezultat i kërkimit të IASEE–RISE mbi burime publike: UNCTAD, ICSID, italaw, Ministria e Financave, KLSH dhe media. Ai dokumenton papërgjegjshmërinë e qeverive të njëpasnjëshme shqiptare në menaxhimin e kontratave publike: kontrata të prishura në mënyrë të njëanshme, investitorë të goditur pa respektuar ligjin, vendime arbitrazhi të papaguara, dhe një faturë që në fund e paguajnë qytetarët. Në rastin Becchetti, gjykata e arbitrazhit e quajti mbylljen e televizionit të motivuar politikisht.

Në gjashtë rastet e humbura dhe në marrëveshjen me ČEZ-in, Shqipëria ka paguar ose detyrohet të paguajë rreth 228 milionë euro dhe 77 milionë dollarë. Sipas Ministrisë së Financave, në fund të vitit 2024 mbeteshin ende rreth 180 milionë euro detyrime nga arbitrazhet. Në dhjetë raste të tjera Shqipëria fitoi: kur shteti respekton ligjin dhe kontratat e veta, ai fiton.

#	Paditësi	Çështja	Forumi	Viti	Rezultati për Shqipërinë	Shuma
1	ČEZ (Çeki)	Heqja e licencës së shpërndarjes së energjisë	UNCITRAL, Traktati i Kartës së Energjisë	2014	Marrëveshje	100 mln €
2	Hydro / Francesco Becchetti (Itali)	Mbyllja e Agon Channel dhe sekuestrimi i pasurive	ICSID ARB/15/28	2019	Humbi	≈ 110 mln € me kostot
3	Aktor S.A. (Greqi) dhe Copri (Kuvajt)	Autostrada Tiranë–Elbasan	ICC, Paris	2020	Humbi	≈ 44 mln $; asgjë e paguar deri në fund të 2024

#	Paditësi	Çështja	Forumi	Viti	Rezultati për Shqipërinë	Shuma
4	GE Transportation (Itali, grupi General Electric)	Hekurudha Tiranë–Durrës, kontratë e anuluar	ICC; gjykata federale e SHBA-së	2008	Humbi	20,7 mln $ (≈ 15 mln €)
5	Costruzioni Dondi (Itali)	Ujërat e zeza të Tiranës, kontratë e anuluar	Forumi i pakonfirmuar	2024	Humbi	13,4 mln €
6	GBC Oil / Omni Bridgeway	Shkelje e stabilitetit fiskal, tri fusha nafte të Albpetrolit	ICC, Zurih; gjykata federale e SHBA-së	2020	Humbi	12,6 mln $; sekuestrim i pasurive në SHBA, 2026
7	J&P Avax (Greqi/Qipro)	Rruga Gjirokastër–Tepelenë	Arbitrazh	para 2020	Humbi	4,2 mln €
8	Rapiscan Systems (SHBA)	Koncesioni i skanimit doganor	Arbitrazh në Paris	2015	Marrëveshje pa pagesë	0; pretendim 350–359 mln $
9	EMS Shipping & Trading (Gjermani)	Terminali në portin e Durrësit	ICSID ARB/23/9	2024	U tërhoq	0; pretendim 40 mln €
10	Arka Energy (Holandë)	Parku diellor i Akërnit	ICSID ARB/20/54	2022	U ndërpre	0; pretendim 110 mln €
11	Bankers Petroleum (Kanada, sot në pronësi kineze)	Rimbursimi i kostove, Patos-Marinza	ICC 21349	2024	E përzier, kryesisht për Shqipërinë	236 mln $ kosto të papranuara
12	Hydro / Becchetti (Itali)	HEC-i i Kalivaçit	ICC 20564, Paris	2018	Fitoi	Pretendim 137 mln €
13	IVICOM (Austri)	Centrali me gaz i Korçës, 500 MW	SCC, Traktati i Kartës së Energjisë	2024	Fitoi	Pretendim 37 mln €
14	Durrës Kurum Shipping	Koncesioni i portit të Durrësit	ICSID ARB/20/37	2024	Fitoi	Pretendim 63,4 mln $
15	Mamidoil Jetoil (Greqi)	Depot e naftës në Durrës	ICSID ARB/11/24	2015	Fitoi	Pretendim 23 mln $
16	Albaniabeg Ambient (Itali/Shqipëri)	Projekt mbetjesh dhe energjie	ICSID ARB/14/26	2020	Fitoi	—

#	Paditësi	Çështja	Forumi	Viti	Rezultati për Shqipërinë	Shuma
17	Anglo-Adriatic Group (Ishujt e Virgjër Britanikë)	Fond i vauçerëve të privatizimit	ICSID ARB/17/6	2019	Fitoi	—
18	Sky Petroleum (SHBA)	Kontrata kërkimi nafte të anuluara	Arbitrazh	para 2014	Fitoi	Pretendim 1 mld $
19	Burimi dhe Eagle Games (Itali)	Licencë lojërash fati	ICSID ARB/11/18	2013	Fitoi	Pretendim ≈ 9,3 mln $
20	Pantechniki (Greqi)	Punime rrugore të dëmtuara më 1997	ICSID ARB/07/21	2009	Fitoi	Pretendim ≈ 2 mln $
21	Tradex Hellas (Greqi)	Sipërmarrje e përbashkët bujqësore	ICSID ARB/94/2	1999	Fitoi	Pretendim ≈ 2 mln $
22	Aeroporti i Vlorës (VIA/MABCO)	Përfundimi i koncesionit	ICC	2026	Në proces	—
23	Ndroqi (Bullgari)	—	PCA 2023-64	2023	Në proces	—
24	Valeria Italia (Itali)	—	PCA 2018-49	2018	E pazgjidhur	Burimet kundërshtohen
25	Mire Engineering / Tecnimont (Itali) kundër KESH	TEC-i i Vlorës	ICC, Paris	2012	E pazgjidhur	Pretendim 66 mln €

Shumat janë në milionë, në monedhën që jep burimi. Burimet për çdo rast: UNCTAD Investment Dispute Settlement Navigator, italaw, ICSID, Ministria e Financave (nëpërmjet Monitor), KLSH, Exit News, Global Arbitration Review, Bloomberg, Tirana Times, Euronews Albania. Regjistri i plotë me burimet për çdo rresht ruhet nga IASEE-RISE.

Për IASEE-RISE, ky regjistër është një nga arsyet pse Shqipëria ka nevojë për një Republikë të re: një shtet ku kontratat publike publikohen para se të nënshkruhen, ku ligji zbatohet njësoj për të gjithë, ku institucionet e pavarura kontrollojnë pushtetin, dhe ku qytetarët nuk paguajnë më për papërgjegjshmërinë dhe abuzimet e atyre që i qeverisin.